

Aanpak actualisatie beleid

verbonden partijen

versie 22 mei 2024

Inleiding

De kadernota Verbonden Partijen Flevoland is vastgesteld in Provinciale Staten (PS) op 28 november 2015. Actueel beleid is nodig om effectief te zijn, om te kunnen sturen en doelen te bepalen.

Provinciale Staten moeten in staat worden gesteld hun taak goed uit te voeren. Het is daarom goed periodiek stil te staan bij de taak en de rol van Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten (GS) in een veranderende samenleving, ook in de relatie met verbonden partijen. Periodieke monitoring is nodig om het beschikbare instrumentarium actueel te houden.

Om die reden wordt de kadernota geactualiseerd en gemoderniseerd. Het huidige beleid kent een afwegingskader voor het al dan niet aangaan van een verbonden partij. Deze is gebaseerd op wettelijke bepalingen van de Provinciewet (Pw). Een beslisboom ondersteunt de vraag of er sprake is van een verbonden partij¹. Verder beschrijft de nota hoe gewerkt wordt in de fase dat verbonden partijen functioneren, de beheerfase. Ook wordt gewezen op het aandachtspunt dat een verbonden partij kan worden beëindigd en of er een exit-strategie is. Daarnaast is beschreven hoe de relatie juridisch en bestuurlijk wordt vormgegeven.

Verbonden partijen zijn organisaties waaraan de provincie bestuurlijk en financieel verbonden is. PS willen kunnen beoordelen of het goede wordt gedaan voor de provincie. De provincie schakelt – in sommige gevallen met andere overheden of partners - deze organisaties in om een deel van de werkzaamheden van de provincie uit te voeren en een provinciale doelstelling (mede) te realiseren. Het zijn uitvoerende organisaties. Om die reden heeft het dagelijks bestuur zeggenschap in de verbonden partijen.

Bij actualisatie wordt gebruik gemaakt van de beleidscyclus. Daarom is in deze aanpak tijd ingeruimd voor de evaluatie van het beleid en de evaluatie van verbonden partijen. De afgelopen jaren is de politieke aandacht voor deze partners toegenomen. De commissie Planning en Control heeft eveneens aandacht voor dit onderwerp. Gedeputeerde Staten hebben toegezegd in 2024 de kadernota aan te bieden, zoals ook is afgesproken in de Programmabegroting 2024 en in het Jaarprogramma 2024. Ter voorbereiding op een nieuw beleidskader heeft de politiek de gelegenheid mee te denken over relevante aspecten van beleid. Deze aanpak beschrijft het proces om een geactualiseerde kadernota op te stellen.

Actualisatie

Verbonden partijen (VP) en andere partners dragen bij aan de maatschappelijke opgaven. De huidige nota is aan actualisatie toe. Er zijn ontwikkelingen in wet- en regelgeving die beleidsmatig of technisch leiden tot herijking van de Kadernota. Daarnaast zijn samenleving en politiek veranderd ten opzichte van een aantal jaren geleden. Zo wordt nu anders gedacht dan tien jaar geleden over samenwerking, de positie van de overheid, de betrokkenheid van de samenleving bij de ontwikkeling van de leefomgeving en de voor- en nadelen van marktwerking. In een aantal provincies wordt

¹ De kadernota Verbonden Partijen (2015) bevat een hanteerbare lijst van begrippen.

momenteel bijvoorbeeld nagedacht over overheidsbedrijven op het gebied van energie. In het kader van de Omgevingswet wordt het principe vormgegeven dat de samenleving op participatieve wijze mede-eigenaar is van de ontwikkeling van het gebied. Daarvoor zal de overheid dan ruimte moeten bieden en kaders aanreiken.

Een eigentijds beleidskader is daarnaast noodzakelijk om de doelen en ambities van de provincie te realiseren. Beleid is bedoeld om vooruit te kijken en om een meerjarig perspectief te bieden aan verbonden partijen. Zij vormen één van de instrumenten om provinciale doelen voor elkaar te krijgen. In deze actualisatie komen de volgende aspecten aan de orde:

1. Relevante wet- en regelgeving (Wgr, BBV, provinciewet, Financiële verordening).
2. Rollen en bevoegdheden (met name de inhoudelijke rol en de eigenaarsrol).
3. Informatievoorziening (ambtelijk, bestuurlijk, GS-PS).
4. Aspecten als archivering en de toepassing van de Wet open overheid (Woo) (wettelijke vereisten, transparantie).
5. Beoordeling van de huidige verbonden partijen, inclusief een beoordeling of deze verbonden partijen op dit moment of voor de komende fase hét instrument zijn om het provinciale doel te realiseren.

Er zijn twee categorieën verbonden partijen, namelijk publiekrechtelijke vormen zoals Gemeenschappelijke Regelingen en diverse privaatrechtelijke vormen van organisatie. De provinciewet regelt de bestuurlijke relaties.

PS beoordelen of deze organisaties bijdragen aan provinciale doelen en of zij het geld er voor over hebben om mede deze doelen te bereiken. Daarvoor stellen zij de Kadernota vast.

In de tweede plaats zien zij toe op de wijze waarop GS hun taak in de verbonden partijen invullen en daarover zich verantwoorden aan de staten. PS zien niet toe op de organisaties zelf, bijvoorbeeld of deze voldoende doelmatig en doeltreffend zijn.

Uitgangspunten en ontwikkelingen

Voor het op te stellen beleidskader wordt gebruik gemaakt van een aantal documenten. De werking van het huidige beleid wordt beoordeeld aan de hand van deze documenten, de bestaande werking van de nota, de processen rond verbonden partijen en de informatievoorziening rond verbonden partijen.

Uitgangspunten

1. Een verbonden partij is één van de instrumenten die kan worden ingezet om doelen te bereiken. Andere instrumenten zijn: we doen het als provincie zelf, we kopen het in en formuleren daarbij een opdracht, we verlenen subsidie of we werken samen met anderen aan ambities (in allerlei publiek-private samenwerkingsconstructies of in netwerken).
2. Verbonden partijen zijn per definitie niet “voor eeuwig”. Het is verstandig om terughoudend te zijn in het aangaan van verbonden partijen. Uittreden is lastig en soms (juridisch dan wel financieel) onmogelijk. In een aantal gevallen is een gemeenschappelijke regeling bijvoorbeeld

wettelijk verplicht (dus dan moet elders worden deelgenomen). Evaluatie en heroverweging zijn periodiek nodig. Bij de besluitvorming over de actualisatie van de nota is uitgangspunt dat – opnieuw – een bewuste keuze wordt gemaakt ten aanzien van iedere verbonden partij. Afgesproken is om ook DE-on (het huidige EEF) te beschouwen als verbonden partij, hoewel dat formeel niet het geval is.

3. Gelijktijdig met de vorige kadernota Verbonden Partijen is in 2015 en 2016 een onderzoek uitgevoerd naar verbonden partijen door de Randstedelijke Rekenkamer (2015). De op te stellen nota leggen we opnieuw naast de aanbevelingen uit dit onderzoek (in de bijlage zijn de aanbevelingen vermeld, die in de vorige nota zijn meegenomen).
4. Het beleidsinstrumentarium voor verbonden partijen komt aan bod: hoe werkt het systeem van verbonden partijen, hoe worden deze partijen beoordeeld en gemonitord, waarover vindt verantwoording plaats en hoe is de informatievoorziening geregeld.
5. Een ander element is de wijze waarop de relatie met een verbonden partij wordt afgewogen en vormgegeven (bij de start) en vervolgens wordt voortgezet tijdens de levensloop van deze partner.
6. In 2016 is een Protocol informatievoorziening verbonden partijen door Provinciale Staten vastgesteld. Daarin is de informatievoorziening voor nieuwe en bestaande verbonden partijen geregeld. In Provinciale Staten is geregeld gesproken over verbonden partijen en de rolopvatting en -invulling door de staten. De informatievoorziening wordt onderdeel van de nieuwe kadernota.
7. In 2013 hebben de staten een kadernota Samenwerking vastgesteld waarin een vergelijkbaar afwegingskader voor samenwerkingsrelaties is opgenomen. Dergelijke horizontale samenwerking is op veel onderdelen vergelijkbaar met de meer verticale vormen van samenwerking onder de noemer ‘verbonden partij’. Een visie op samenwerking is dan ook wenselijk. Deze relatie wordt niet in deze nota uitgewerkt.
8. Landelijk wet- en regelgeving, zoals de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (Wgr), het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), de Archiefwet.
9. Codes voor een goed bestuur. Deze codes worden regelmatig geactualiseerd.

Ontwikkelingen

De volgende elementen en aandachtspunten zullen in de herijking en actualisering aandacht krijgen:

- a. Wij vergelijken ons beleid verbonden partijen met die in andere provincies. Op deze wijze wordt aangesloten bij actuele ontwikkelingen en nieuwe inzichten. Beleidsnota's van andere provincies worden geraadpleegd.
- b. We zullen extra aandacht besteden aan de positie en rol die Provinciale Staten (PS) en Gedeputeerde Staten (GS) hebben in de relatie met verbonden partijen. De provincie bestaat immers uit de driehoek PS – GS – organisatie, die elk vanuit eigen rol en positie werken aan de ontwikkeling van Flevoland ten dienste van haar inwoners. Goede rolvulling en rolzuiverheid leiden tot effectieve inzet van het instrumentarium. We verwerken het advies van Pels Rijcken over governance en de rol van GS en PS in de actualisatie. Voor dit thema zal in de Kadernota een preambule worden geformuleerd.
- c. ‘Politiek aan het roer’ – vastgesteld 25 januari 2023 in Provinciale Staten. De positie van Provinciale Staten richting verbonden partijen is hierin naar voren gebracht.

- d. De informatievoorziening tussen een verbonden partij en GS en tussen GS en PS moet duidelijk zijn. De inlichtingen/informatie plicht van artikel 167 Provinciewet wordt toegelicht. Het protocol dat in 2016 is vastgesteld integreren we in deze actualisatieslag.
- e. Ook de betrokkenheid van de griffie in deze informatievoorziening en de rolneming van GS en PS is een aandachtspunt voor deze actualisatie.
- f. In het kader van de uitvoerende rol maken Gedeputeerde Staten gebruik van de inzet van verbonden partijen om provinciale doelen te realiseren. Bij aanvang van een verbonden partij hebben Provinciale Staten een duidelijke inbreng (via de zogenaamde voorhangprocedure). In de fase van 'beheer' waarin de verbonden partij zijn werkzaamheden verricht zien PS toe op de wijze waarop Gedeputeerde Staten invulling geven aan de relatie met verbonden partijen. GS sturen op de verbonden partij en zijn via een bestuurder vertegenwoordigd in deze verbonden partijen². Provinciale Staten moeten de juiste informatie krijgen aangereikt om toezicht te kunnen houden op de wijze waarop GS dit doen.
- g. We stemmen af met de Randstedelijke Rekenkamer hoe het onderzoek naar Horizon wordt vormgegeven en hoe deze eventuele herziening van beleid hiermee kan worden afgestemd. Dit onderzoek wordt in 2024 uitgevoerd en verloopt deels parallel aan de actualisatie van de kadernota.
- h. GS sturen niet alleen via de *aandeelhoudersrelatie* en de eigenaarspositie van het college. Zij sturen eveneens op de *subsidierelatie* tussen de provincie en de organisatie. Daarnaast verlenen zij *opdrachten*. Dit onderscheid is voor de leden van GS niet altijd duidelijk, maar het betreft twee sporen die samenkomen bij de organisatie die aan onze ambities werkt en een van de verbonden partijen is. Bij de evaluatie wordt dit meegenomen.
- i. Inhoudelijk besteden we aandacht aan de nieuwe vereisten rond archivering en informatisering. We nemen aspecten als duurzaamheid en participatie mee in deze kadernota.

Ambtelijke evaluatie en analyse

- a. Om beleid ten aanzien van verbonden partijen te actualiseren zal in de eerste plaats de huidige kadernota Verbonden Partijen worden beoordeeld. Centrale vraag is hoe dit *beleidskader* heeft gefunctioneerd, of doelen zijn gesteld en bereikt.
- b. In de tweede plaats wordt ambtelijk de verbonden partijen individueel geëvalueerd. Deze *ambtelijke evaluatie* wordt intern uitgevoerd en leidt tot een analyse en beoordeling per verbonden partij. Elementen waarop verbonden partijen feitelijk worden getoetst zijn:
 - Doel van de verbonden partij
 - Actualiteit van de opdracht aan deze partij
 - Beschreven resultaten
 - Aansturing, governance, rollen en verantwoordelijkheden
 - Sturing via de eigenaarsrol
 - Beleidsinhoudelijke sturing (voorwaardelijke verleningen van opdracht, subsidie of bijdrage)
 - Informatievoorziening en communicatie
 - Sturing en verantwoording, monitoring van resultaten
 - De wijze waarop risicomanagement is ingericht bij de verbonden partij
 - Aspecten als goed risicomanagement, bijdragen aan Sustainable Development Goals (SDG's) en de betrokkenheid van derden kunnen worden meegenomen.

² Artikel 158, tweede lid Provinciewet; artikel 176, eerste lid Provinciewet

Deze toetsing levert een analyse en beoordeling op over criteria als:

- Draagt de huidige verbonden partij aanwijsbaar bij aan de ambities en doelen van de provincie?
- Is de doelstelling(en) van de provincie richting de verbonden partij nog actueel
- geeft de huidige verbonden partij daaraan de juiste invulling?
- is deze verbonden partij het meest geschikte instrument?
- Indien geconcludeerd wordt dat dit niet (meer) het geval is, hoe kan worden besloten tot een beëindiging van een verbonden partij.

In de derde plaats wordt gekeken naar de *informatiestromen en informatievoorziening* rond verbonden partijen. Daarbij beoordelen we de werking van het Protocol informatievoorziening. We brengen in kaart welke informatie de provincie van de verbonden partijen ontvangt en hoe deze informatie wordt gebruikt. Dit geldt ambtelijk, bestuurlijk en in de richting van Provinciale Staten. Zo vermeldt jaarlijks de paragraaf verbonden partijen welke partijen er zijn en wat de feitelijke gegevens zijn. Daar wordt informatie aangeboden op basis van het BBV (notitie Verbonden Partijen). Daarnaast moeten de informatie en de communicatie tussen GS en PS adequaat zijn. Daarvoor gelden wettelijke regels en nadere afspraken. De informatievoorziening levert regelmatig vragen op. De nota beoogt daarin duidelijkheid en rust te brengen.

Afbakening evaluatie

De evaluatie zal zich niet richten op het functioneren van de verbonden partijen als organisatie en de doelmatigheid en doeltreffendheid van deze organisaties. Er vindt geen evaluatief onderzoek plaats bij de verbonden partijen zelf. Een dergelijke vraag past beter bij de aandeelhoudersrol. Provinciale Staten hebben voor Horizon gevraagd wel een dergelijk onderzoek te doen. De Randstedelijke Rekenkamer stelt een onderzoek in naar deze verbonden partij en de relatie tussen provincie en Horizon. Mogelijke raakvlakken van dit onderzoek in het komende jaar worden regelmatig besproken met de onderzoekers.

Governance

De bestuurlijke relatie tussen bestuur en de verbonden partijen moet duidelijk zijn. Dit is niet altijd het geval. Vanuit het dagelijks bestuur komt dat doordat twee rollen moeten worden onderscheiden die in de praktijk naast elkaar lopen; de sturing op inhoudelijke doelen en ambities enerzijds en anderzijds (vanuit de rol als eigenaar) het belang om efficiënt gebruik te maken van overheidsmiddelen. Met name in de wat grotere deelnames speelt dit een rol. Wanneer de provincie beperkt eigenaar is (landelijke private verbonden partijen) speelt dit veel minder. Deze aansturing en de rolverdeling tussen Gedeputeerde Staten als uitvoerend bestuursorgaan en de verbonden partij verdient nadere afweging.

Bestuurlijke aandachtspunten

Diverse aandachtspunten zijn benoemd die in dit traject van actualisatie worden betrokken. Opgaven, tijden, instrumenten en methoden veranderen. De context, de maatschappelijke vraagstukken en de samenleving zijn gewijzigd en zo ook de positie van de provincie. Ook hier speelt het vraagstuk van vertrouwen en betrouwbare overheid op de achtergrond mee.

Van tijd tot tijd is het goed de vraag te stellen of deelname aan een verbonden partij hetzelfde moet zijn als een aantal jaren geleden. Bij de evaluatie kan de insteek waarderend zijn, dat wil zeggen dat met nadruk wordt gekeken wat de samenwerking heeft opgeleverd. Het gaat daarbij ook om governance en gedrag binnen de verbonden partij. Hoe is de aansturing geregeld, bestuurlijk, ambtelijk? Waarom zitten we in Raad van Toezicht, Raad van Commissarissen, Algemene vergadering van aandeelhouders? Is er sprake van te vaste gegroeide situaties. Welk model en waarom? Welk belang hebben we bij een verbonden partij? Is de rol van bestuurders professioneel of is sprake van improvisatie binnen de verbonden partij? Wordt daarover binnen GS van gedachten gewisseld? Hoe is de informatievoorziening geregeld en is deze op orde.

Organisatie

Ten slotte is er een invalshoek die van belang is voor een goede uitvoering van deze taak: hoe is de ondersteuning van het bestuur georganiseerd? Wat wordt er van een accounthouder verwacht? Wordt in de advisering onderscheid gemaakt in de eigenaarsrol en de vakinhoudelijke rol? Welke activiteiten worden ondernomen om het bestuur en de individuele bestuurders te adviseren? Zijn we voldoende in staat om de ontwikkelingen te volgen? Hebben we de juiste kwaliteit in huis om de verbonden partijen goed en inhoudelijk te volgen? En dat gaat verder dan alleen de financiële aspecten en de juiste sturing en beheersing; het betreft ook marktontwikkelingen en risico's.

Buiten de scope: samenwerkingsrelaties en subsidierelaties

Instrumentariumkeuze

Hiervoor is al opgemerkt dat één van de wegen naar provinciale doelen de inzet van verbonden partijen is. Andere methoden om provinciale doelen te realiseren en uitvoering te geven aan de door Provinciale Staten bepaalde doelen en kaders zijn:

- Als provincie zelf taken uitvoeren
- Externe partijen een opdracht geven tot uitvoering van een taak of realisatie van een resultaat
- Opdrachten of subsidies verstrekken waarbij de opdrachtnemer of de subsidieontvanger onder voorwaarden verantwoordelijk wordt voor doelrealisatie wordt bepaald
- Partnerschap, deelname aan PPS-constructies
- Convenanten, samenwerkingsovereenkomsten, netwerksamenwerkingen, informele samenwerkingsverbanden.

Aan dit aspect wordt in de nota aandacht besteed.

Samenwerkingsrelaties

Verbonden partijen verschillen sterk van elkaar en kennen een grote verscheidenheid. In enkele andere provincies is vanuit het oogpunt van governance en van informatievoorziening het beleid verbonden partijen en samenwerkingsrelaties op één lijn gebracht. Deze samenwerkingsverbanden hebben soms een sterke gelijkenis op verbonden partijen maar vallen toch niet onder de definitie van verbonden partijen. Ze zijn meer horizontaal gestuurd en gericht op het in samenwerking realiseren van doelen. Dergelijke samenwerkingsverbanden zijn (informele) afstemmingsgremia die bevorderen dat ambities en doelen worden gerealiseerd. De realisatie vindt echter plaats bij de afzonderlijke deelnemende overheden. Dergelijke samenwerkingsrelaties worden niet aangestuurd zoals verbonden partijen. Op basis van bovengenoemde karakteristieken en verschillen met verbonden partijen wordt gekozen om deze actualisatie van beleid te concentreren op de partners

die onder de eerder gegeven definitie ‘verbonden partij’ vallen. Daarom vallen ze buiten de scope van de op te stellen nota en wordt aan dit aspect geen uitwerking gegeven.

Subsidierelaties

Voor grote subsidierelaties geldt een vergelijkbaar vraagstuk. De relatie is echter anders, meer gericht op uitvoering van activiteiten die passen in het provinciaal beleid en verticale aansturing. De provincie geeft een subsidie aan een derde partij om activiteiten uit te voeren die bijdragen aan het realiseren van een of meer provinciale doelen. Zo is het wettelijk verplicht om subsidieregelingen te evalueren³. Daarnaast schrijft de commissie BBV dat grote subsidierelaties te beschouwen zijn als vergelijkbaar met verbonden partijen. Daarbij wordt gekeken naar de wijze van informatievoorziening en de manier waarop de sturing en verantwoording zijn ingericht. Deze grote subsidierelaties worden niet binnen de scope van deze actualisatie meegenomen.

Bestuurlijke of financiële relatie

De provincie heeft bestuurlijke of financiële relaties met partners. Dit betreft dan geen verbonden partijen in formele zin. Tegelijkertijd zijn ze van grote waarde omdat ze relevante provinciale taken uitvoeren. Voorbeelden zijn de terreinbeherende organisaties (TBO's), zoals Stichting Flevo-landschap, Stichting Landschapsbeheer Flevoland en Staatsbosbeheer. Zij voeren natuurbeheer uit en ontvangen daarvoor bijdragen van de provincie Flevoland. Er vindt bestuurlijk overleg plaats, maar de provincie is niet bestuurlijk vertegenwoordigd.

Verbonden partij en subsidie

Wel wordt aandacht besteed aan het feit dat in sommige gevallen er sprake is van samenloop: een verbonden partij wordt mede door de provincie in stand gehouden en ontvangt daarnaast incidenteel dan wel structureel subsidie om regelingen uit te voeren of een extra opdracht ter hand te nemen. Met name in de sturing en verantwoording kan dit verwarrend zijn. Vanuit die invalshoek zal aandacht aan deze relaties worden gegeven.

Aanpak en planning

Het proces voor deze actualisatie van deze kadernota kent de volgende fasen:

1. Voorbereiding

- Voorbereiding ambtelijk en bestuurlijk (november – januari 2024)
- Bespreking aanpak met gedeputeerde en commissaris van de Koning (cdK)
- Aanpak vaststellen in GS (april 2024)

Product: plan van aanpak

2. Beeldvormende bespreking Statencommissie EMS aanpak actualisatie (Q2 2024)

3. Documentenstudie, analyse, interviews, evaluatie

- Ambtelijke evaluatie van de verbonden partijen (maart – juli 2024)
- Ambtelijke inventarisatie VP
- Interview accounthouders VP

³ Awb, artikel 4:24. Indien een subsidie op een wettelijk voorschrift berust, wordt ten minste eenmaal in de vijf jaren een verslag gepubliceerd over de doeltreffendheid en de effecten van de subsidie in de praktijk, tenzij bij wettelijk voorschrift anders is bepaald.

- Interview portefeuillehouders VP
- Evaluatie en toetsing aan huidige kadernota
- Toetsing aan rapport Rekenkamer
- Inhoudelijke beoordeling verbonden partijen:
 - o *Toetsing aan stroomschema 'afwegingskader' Kadernota*
 - o *Herbeoordeling provinciaal publiek belang*
 - o *Relatie met Programmabegroting(en)*
 - o *Beoordeling 'verbonden partij' als meest geschikte instrument*
 - o *Is de huidige vorm en besturingsmodel passend*
 - o *Invulling en praktijk diverse rollen per verbonden partij (governance)*
 - o *Beoordeling financiële risico's*
 - o *Inzicht in risicobeleid en risicomanagement verbonden partij*
 - o *Exit strategie*
 - o *Toepassing en beoordeling Wet normering topinkomens (Wnt)*
 - o *Inrichting van informatievoorziening (wettelijke verplichtingen, archief, ambtelijk, inhoudelijk, eigenaarsrol, politiek)*
 - o *Betrokkenheid PS*

Product: evaluatiedocument verbonden partijen

4. Opstellen concept nota verbonden partijen (juli – november)

- Bespreken evaluatie met portefeuillehouders en GS
- Opstellen concept beleidsnota
- Vastgestelde afspraken ambtelijke ondersteuning verbonden partijen (DT)
- Beoordeling door ambtelijke accounthouders

Product: préambule, concept beleidsnota verbonden partijen

5. Besluitvorming (oktober – december 2024/begin 2025)

- Besluitvorming november Gedeputeerde Staten
- BOB-procedure Provinciale Staten

Product: beleidsnota verbonden partijen

6. Uitvoering (2025 – 2027)

- Besluiten individuele verbonden partijen uitvoeren
- Informatievoorziening bijstellen
- Inrichten monitoring
- Periodieke rapportages

Inzet

- Bestuurlijk opdrachtgever gedeputeerde Sjaak Simonse
- Ambtelijk opdrachtgever directeur Atie van Rhee
- Ambtelijk opdrachtnemer concerncontroller Gerbe de Vos (maandelijks overleg met alle accounthouders in de organisatie)
- Uitvoering evaluatie: accounthouders verbonden partijen
- Kerngroep: Robert Bolmer, Anita Wolf, Jarno de Wolf (periodiek overleg)
- Secretaris en schrijver Jarno de Wolf

Bijlage 1

Aanbevelingen Randstedelijke Rekenkamer verbonden partijen (2015)

1. Maak onderscheid tussen de eigenaarsrol en de opdrachtgeversrol bij verbonden partijen in de voorbereiding en interne besprekingen bij de provincie (zowel ambtelijk als bestuurlijk). Er kan één vaste gedeputeerde worden aangewezen die de provincie vertegenwoordigt in vergaderingen van de verbonden partijen, zolang er geen conflicten in de standpunten van de eigenaarsrol en de opdrachtgeversrol zijn. Wanneer echter conflicten in standpunten optreden, is het verstandig om voor die betreffende vergaderingen te bepalen wie het uiteindelijk gekozen standpunt van GS uitdraagt: de vaste gedeputeerde voor de betreffende verbonden partij óf de van tevoren aangewezen plaatsvervanger.
2. Een nadere invulling maken van het accounthouderschap/opdrachtgeverschap richting verbonden partijen, met name op het gebied van prestatieafspraken en prestatie management (sturen), risicomanagement, de exit-strategie en de kwaliteit van de verantwoordingsinformatie, waarbij er ruimte is voor maatwerk dat past bij de inhoudelijke en financiële belangen van de provincie.
3. Verder verhogen van de informatiewaarde van de paragraaf verbonden partijen, door informatie op te nemen over de door de verbonden partijen geleverde prestaties en de realisatie van de provinciale doelen.
4. Bewust differentiëren van het handelingsrepertoire, afhankelijk van onder meer het 'stadium' van een verbonden partij, de beleidsmatige vraagstukken en de financiële risico's.
5. Verder invulling geven aan de samenwerking met mede-eigenaren.
6. De kaderstellende en controlerende rol van PS ten aanzien van verbonden partijen nader uitwerken.

Bijlage 2

Kern van het advies Pels Rijcken over informatievoorziening verbonden partijen

Vanuit Provinciale Staten is de laatste jaren meer aandacht voor privaatrechtelijke verbonden partijen. De informatiebehoefte van Provinciale Staten is bovendien de afgelopen jaren veranderd. Mede daarom hebben Gedeputeerde Staten (GS) advocatenkantoor Pels Rijcken & Droogleeve Fortuijn N.V. gevraagd om een duiding te geven van enerzijds de informatieplicht van GS op grond van de Provinciewet en anderzijds de verplichtingen die GS privaatrechtelijk als aandeelhouder hebben. Het advies van Pels Rijcken wordt betrokken in de actualisatie van de Kadernota Verbonden Partijen.

Het advies ziet dan ook toe op de provinciale rol als aandeelhouder. In deze mededeling schetsen wij de contouren waarbinnen het advies is geschreven. Daarbij wordt ingegaan op

- Rollen van de provincie bij besloten en naamloze vennootschappen.
- Relatie Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten in het kader van aandeelhouderschap bij B.V.'s en N.V.'s.

Volgens het advies maakt de mate van aandeelhouderschap (percentage zeggenschap) in wettelijke context niet uit. Er is geen verschil of de provincie 100% aandeelhouder is of 80% of 50% of 20%. Gedeputeerde Staten kan en moet op verzoek van de Staten alle informatie, al dan niet onder geheimhouding, delen waarover zij beschikt in haar rol als aandeelhouder.

- Van het college van Gedeputeerde Staten moet worden verwacht dat zij op de best mogelijke manier haar aandeelhouderschap uitoefent.
- Daarvoor is het ook nodig om met de verbonden partijen een vertrouwensrelatie op te bouwen en prudent met informatie om te gaan om het opgebouwde vertrouwen gestand te doen.
- Is dat vertrouwen er niet dan kan het bestuur en/of de Raad van commissarissen van de verbonden partij eigenstandig beslissen - en staat daarmee overigens in haar recht - om de aandeelhouder van minder informatie te voorzien.
- Als dat laatste het geval is dan kan de aandeelhouder, in ons geval Gedeputeerde Staten, het aandeelhouderschap niet goed genoeg meer vervullen.
- Provinciale Staten hebben een controlerende rol ten aanzien van Gedeputeerde Staten omtrent het aandeelhouderschap. Heeft Gedeputeerde Staten het aandeelhouderschap goed vervuld is hierbij de hoofdvraag. Vanuit die basis zou Provinciale Staten dan ook Gedeputeerde Staten om informatie moeten vragen om tot een oordeel te komen.